

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa L. D.
przeciwko Politechnice w G.
o odszkodowanie za niewypłacenie dodatku funkcyjnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 maja 2024 r.,
wniosku pełnomocnika powoda o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Leszka
Bieleckiego od rozpoznania wniosku powoda o wyłączenie sędziego Sądu
Najwyższego Renaty Żywickiej od rozpoznania skargi kasacyjnej powoda od
wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21 września 2022 r. oraz uchylenie
postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2024 r. w przedmiocie oddalenia
wniosku powoda o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Renaty Żywickiej,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pełnomocnicy procesowi powoda wnieśli zarówno o wyłączenie sędziego
Sądu Najwyższego Leszka Bieleckiego od rozpoznania wniosku skarżącego o
wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Renaty Żywickiej od rozpoznania skargi
kasacyjnej, jak i o uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego w przedmiocie
oddalenia wniosku powoda o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Renaty
Żywickiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sędzia Sądu Najwyższego Renata Żywicka została wyznaczona do rozpoznania sprawy skarżącego L. D. na etapie przedsądu. W piśmie z 24 stycznia 2024 r. pełnomocnicy skarżącego wnieśli o wyłączenie sędziego od orzekania w tej sprawie z powołaniem się na art. 49 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku powołano się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18), uchwałę pełnego składu Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2) oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (skarga nr 43447/19 i inne). Wniosek pełnomocników procesowych powoda z 18 kwietnia 2024 r. (z datą wpływu 23 kwietnia 2024 r.) o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego zatem stał się bezprzedmiotowy, ponieważ Sąd Najwyższy w składzie sędziego Sądu Najwyższego Leszka Bieleckiego rozpoznał wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Renaty Żywickiej i postanowieniem z 5 marca 2024 r. w sprawie I PSK 16/23 oddalił wniosek.

Niezależnie należy stwierdzić, iż nie można kwestionować powołania sędziego na urząd. Ustawa stanowi, iż *„Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości”* (art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Ustrój i postępowanie przed sądami określają ustawy (art. 176 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Polskie prawo decyduje w tym zakresie, co potwierdził Trybunał Konstytucyjny. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Oznacza to, że wyłączenie sędziego jest ściśle określone w ustawie, a zatem nie może być dowolne. Odwołanie się we wniosku do uchwały Sądu Najwyższego oraz orzecznictwa ponadnarodowego nie zmienia oceny, że decyduje polska ustawa (a nie przywołany akt wykonawczy) zgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W literaturze przedmiotu M. Wiącek ((w:) M. Safjan, L. Bosek (red.), Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243, Warszawa 2016, art. 87, IV. Zasady systemu źródeł prawa w RP) wskazuje się, że: 1) na poziomie Konstytucji dokonano zamknięcia katalogu źródeł prawa powszechnie obowiązującego; stanowienie prawa powszechnie obowiązującego jest dopuszczalne tylko w formach przewidzianych w Konstytucji i tylko przez podmioty, którym Konstytucja powierza w tym zakresie kompetencję prawodawczą; 2) jednoznacznie wskazano na dopuszczalny zakres materii prawnych, jakie mogą stać się przedmiotem regulacji w aktach prawa wewnętrznego, a więc w szczególności w uchwałach rządowych lub zarządzeniach ministrów (art. 93 Konstytucji); 3) Konstytucja odrzuciła PRL-owską koncepcję wyłączności ustawy (...) art. 92 Konstytucji); 4) Konstytucja określiła miejsce aktów prawa międzynarodowego w systemie źródeł prawa.

W wyroku z 4 marca 2020 r., P 22/19 orzekł, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2019 r., poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Podobnie orzeczono w odniesieniu do podstawy wyłączenia sędziego w procedurze cywilnej - art. 49 k.p.c. *iudex suspectus* (wyroki Trybunału z 23 lutego 2022 r., P 10/19 i z 2 czerwca 2022 r., P 13/19). W tym pierwszym rozstrzygnięciu wskazano, że ze względu na zbieżne wzorce konstytucyjnie i obecne zarzuty wniosku argumentacja ta ma odpowiednie zastosowanie na gruncie art. 41 § 1 k.p.k. Art. 49 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do

pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Właściwe ukształtowanie składu orzeczniczego ma istotne znaczenie, gdyż w szerszej perspektywie wpisuje się w konstytucyjne (art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), konwencyjne (art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności), a także unijne (art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej) gwarancje dostępu jednostki do sądu właściwego, prawidłowo umocowanego i bezstronnego. Nie oznacza to jednak, że w konsekwencji każdy sędzia Sądu Najwyższego nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i w konsekwencji każdorazowo sąd z udziałem takiego sędziego jest nienależycie obsadzony. Gdy zaś chodzi o prymat prawa europejskiego, to w przypadku konfliktu w tym zakresie między prawem polskim a ponadnarodowym to dla sądu polskiego pierwszeństwo powinno mieć orzeczenie polskiego Trybunału Konstytucyjnego (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 14 lipca 2021 r., P 7/20; z 7 października 2021 r., K 3/21; z 24 listopada 2021 r., K 6/21; z 10 marca 2022 r., K 7/21). Oznacza to, że powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 21 kwietnia 2020 r., Kpt 1/20). Prezydent wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach (art. 126 ust. 3 Konstytucji), a przepis ten nie przyznaje ustawodawcy prawa do modyfikowania istoty konstytucyjnych uprawnień Prezydenta (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 5 czerwca 2012 r., K 18/09 wraz ze zdaniem odrębnym sędziego TK Piotra Tulei do uzasadnienia wyroku).

Wskazane we wniosku argumenty nie uzasadniają zatem wyłączenia sędziego od orzekania, na podstawach wskazanych we wniosku – art. 45 Konstytucji RP art. 40 § 1 pkt 1 i art. 41 § 1 k.p.k., 49 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.).

[SOP]

[ms]

